

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna a soudkyň Daniely Zemanové a Michaely Bejčkové v právní věci žalobce: **J. S.,** zast. JUDr. Jiřím Chvalinou, advokátem se sídlem Frýdecká 410, Třinec, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 8. 2013, čj. MPSV-UM/12949/13/9S-MSK, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 18. 1. 2017, čj. 20 Ad 28/2016-63,

takto:

I. Kasační stížnost v části, kterou se žalobce domáhá zaplacení oprávněných nákladů na bydlení ve výši 86 625 Kč spolu s úroky z prodlení, **se odmítá**.

II. Ve zbytku se kasační stížnost **zamítá**.

III. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

IV. Ustanovenému zástupci žalobce JUDr. Jiřímu Chvalinovi, advokátovi, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů ve výši **2 600 Kč**, která mu bude proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce bydlí v malém objektu sloužícím jako skladiště. Měsíčně dle svých kalkulací spotřebuje k vaření a ohřevu vody plyn z propan-butanové lahve v hodnotě 175 Kč, za nákup pitné vody zaplatí 300 Kč a na benzín do generátoru pro výrobu elektrické energie vydá přibližně 2 000 Kč. Celkem jeho náklady na bydlení měsíčně činí 2 475 Kč.

[2] Úřad práce České republiky, krajská pobočka v Ostravě, rozhodl dne 11. 6. 2013 o žádosti žalobce o příspěvek na živobytí a přiznal žalobci od 1. 5. 2013 dávku ve výši 3 410 Kč měsíčně. Žalobce se proti tomuto rozhodnutí odvolal. Dožadoval se též úhrady výše uvedených nákladů souvisejících s bydlením. Žalovaný odvolání žalobce zamítl. Proti tomuto rozhodnutí se žalobce bránil žalobou, kterou krajský soud výše označeným rozsudkem zamítl.

II. Shrnutí argumentů kasační stížnosti

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu včasnou kasační stížnost z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s. V kasační stížnosti konstatuje, že žádost na úřadu práce sepisovali úředníci na základě skutečností, které jim oznámil. Úředníci odmítli sepsat žádost o oprávněné náklady na bydlení s tím, že objekt, ve kterém stěžovatel bydlí, nesplňuje parametry pro přiznání dávky doplatku na bydlení. Podle stěžovatele dále krajský soud nesprávně vyhodnotil obsah žaloby. V rozsudku dovodil, že stěžovatel nesouhlasí s výší příspěvku na živobytí, avšak žaloba se týkala příspěvku na náklady spojené s bydlením. Stěžovatel proto navrhl, aby NSS rozsudek zrušil a přikázal žalovanému, aby stěžovateli zaplatil oprávněné náklady na bydlení v celkové výši 86 625 Kč spolu s úroky z prodlení za období od 1. 5. 2013 do současnosti.

[4] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[5] NSS při posuzování přípustné kasační stížnosti dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou. Důvodnost kasační stížnosti posoudil NSS v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.); neshledal přitom vady, jimiž by se musel zabývat i bez návrhu.

[6] Kasační stížnost není důvodná.

[7] Stěžovatel namítá, že krajský soud vyhodnotil nesprávně obsah žaloby. Nesouhlasí s tím, že se krajský soud zabýval výší příspěvku na živobytí. Z odvolání stěžovatele a následného rozhodnutí žalovaného prý vyplývá, že stěžovatel žádal o příspěvek na náklady spojené s bydlením. Krajský soud prý zcela ignoruje obsah žaloby.

[8] NSS k tomu předně konstatuje, že stěžovatel je povinen uvádět konkrétní individualizovaná skutková tvrzení doprovázená konkrétní právní argumentací (rozsudek

pokračování

rozšířeného senátu NSS ze dne 20. 12. 2005, čj. 2 Azs 92/2005, č. 835/2006 Sb. NSS). V této souvislosti lze poukázat na § 75 odst. 2 s. ř. s. ve spojení s § 71 odst. 1 písm. d) citovaného zákona, která upravují věcná hlediska pro rozsah přezkumné a kontrolní činnosti uskutečňované ze strany správních soudů. Soud je vázán žalobními body, není oprávněn dovozovat za žalobce jakákoliv tvrzení (srov. nález Ústavního soudu ze dne 12. 1. 2016 sp. zn. II. ÚS 2732/15, věc *Lion Communications*, bod 17; resp. rozsudek NSS ze dne 29. 11. 2011, čj. 2 Afs 16/2011-78, č. 2510/2012 Sb. NSS).

[9] V odvolacím řízení a řízení před krajským soudem stěžovatel uváděl pouze obecná tvrzení, že mu správní orgány odepřely proplácet náklady na bydlení. Z podkladů, které má NSS k dispozici, vyplývá, že si stěžovatel dne 21. 5. 2013 na úřadu práce podal žádost o příspěvek na živobytí. Rozhodnutím ze dne 11. 6. 2013 mu úřad práce přiznal příspěvek na živobytí ve výši 3 410 Kč měsíčně. Stěžovatel se proti uvedenému rozhodnutí odvolal. V odvolání výslovně za napadené rozhodnutí označil rozhodnutí úřadu práce ze dne 11. 6. 2013 a v této souvislosti konstatoval: „*V žádosti o příspěvek na živobytí jsem uvedl, že v nouzi přebývám na pozemku X, v obci Ř. PSČ X, okres F. M..*“ Dále zde stěžovatel vyjmenoval a vyčíslil své náklady na bydlení a požádal o finanční pomoc. Žalovaný rozhodnutím uvedeným v záhlaví odvolání stěžovatele zamítl. V tomto rozhodnutí mimo jiné uvedl, že k úhradě nákladů na bydlení slouží příspěvek na bydlení, který je dávkou ze systému státní sociální podpory (§ 24 až § 28 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře) nebo doplatek na bydlení, který patří mezi dávky pomoci v hmotné nouzi (§ 33 až 35a zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi). Řízení o přiznání dávky se v případě obou typů žádostí zahajuje na základě písemné žádosti oprávněné osoby (§ 69 zákona o pomoci v hmotné nouzi a § 67 zákona o státní sociální podpoře). Takovou žádost však stěžovatel nepodal.

[10] V následně podané žalobě označené nadpisem „*správní žaloba na změnu rozhodnutí ve věci příspěvku na živobytí*“ stěžovatel konstatoval, že důvodem jejího podání je odepření pomoci v hmotné nouzi na důležité životní potřeby. Specifikoval, že v žádosti o sociální pomoc uvedl také další výdaje, které vynaloží měsíčně na bydlení. Tyto nezbytné výdaje mu však úřad práce i žalovaný odmítají proplácet. V doplnění žaloby konstatoval, že „[o]*bdržel pouze příspěvek na bydlení 3 410 Kč (*pozn. NSS: zřejmě míněno na živobytí), *oprávněné náklady na bydlení neobdržel s tvrzením, že doplatek na bydlení vznikne pouze osobě, která obývá místnost nebo soubor místností, které podle rozhodnutí stavebního úřadu svým stavebně technickým uspořádáním a vybavením splňují požadavky na trvalé bydlení*“. Při jednání na krajském soudu dne 18. 1. 2017 v této souvislosti dodal: „*Žádost o sociální pomoc jsem žádal na pobočce ÚP na staré pobočce na Husové ul., zde jsem nevypisoval žádné žádosti, tyto žádosti vypisovali přímo zaměstnanci, takže jsem nemohl žádat nic jiného než příspěvek na živobytí, protože zaměstnanci se mnou nic jiného nesepsali.*“

[11] Podle stěžovatele výše uvedená tvrzení prokazují, že žádal o příspěvek na náklady spojené s bydlením. NSS tento stěžovatelův názor nerozporuje. Nicméně obsah podání stěžovatele, jejich označení a obecná tvrzení v nich uvedená svědčí o tom, že se stěžovatel úhrady nákladů domáhal prostřednictvím žádosti o příspěvek na živobytí ze dne 21. 5. 2013. S tím se však žalovaný i krajský soud řádně vypořádali. Žalovaný i krajský soud přezkoumali výši příspěvku na živobytí a v rámci toho se zabývali též tím, zda se lze

pomocí žádosti o příspěvek na živobytí domoci též úhrady nákladů na bydlení, či zda je lze případně zohlednit při výpočtu celkové částky příspěvku na živobytí.

[12] Z výše uvedených tvrzení stěžovatele podle NSS nelze dovozovat, že se žaloba stěžovatele týkala postupu úřadu práce ohledně další, odlišné, samostatné žádosti o doplatek na bydlení. V tomto ohledu totiž stěžovatel neuvedl v odvolacím řízení ani v řízení před krajským soudem žádné dostatečně konkrétní skutečnosti. Krajský soud nebyl oprávněn tyto skutečnosti z obecných tvrzení stěžovatele dovozovat.

[13] S ohledem na vše výše uvedené proto krajský soud nepochybil, pokud námitky stěžovatele přezkoumal v souvislosti s podanou žádostí o příspěvek na živobytí. NSS nesouhlasí s námitkou stěžovatele, že krajský soud nevyhodnotil správně obsah žaloby.

[14] Stěžovatel poprvé až v kasační stížnosti výslovně uvádí, že úředníci na úřadu práce s ním odmítli sepsat žádost o doplatek na bydlení s tím, že nárok na doplatek na bydlení má pouze osoba obývající objekt, který podle rozhodnutí stavebního úřadu svým stavebně technickým uspořádáním a vybavením splňuje požadavky na trvalé bydlení. Odmítnutím sepsání žádosti o doplatek na bydlení mu prý úředníci odepřeli jeho oprávněný nárok.

[15] Uvedenou argumentací stěžovatel uplatňuje důvody, které neuplatnil v řízení před krajským soudem, ač tak učinit mohl. Jeho argumentace je vystavena na skutkových novotách, ke kterým NSS podle ustanovení § 109 odst. 5 s. ř. s. nemůže přihlížet. S tím související právní důvod kasační stížnosti je v této části nepřípustný a NSS se jím nemůže věcně zabývat (§ 104 odst. 4 s. ř. s.). NSS podotýká, že řízení o kasační stížnosti není novou instancí k přednesu další skutkové a právní argumentace. NSS se tedy za dané procesní situace nemůže věcně vyjádřit k argumentaci o odepření sepsání žádosti o doplatek na bydlení. Přesto však podotýká, že stěžovatel má možnost podat novou žádost o doplatek na bydlení, popř. příspěvek na bydlení. Úřad práce bude v takovém případě povinen žádost přijmout.

[16] Vzhledem ke všemu výše uvedenému proto NSS uvádí, že námitky stěžovatele v kasační stížnosti jsou z části nepřípustné a ve zbytku nedůvodné.

[17] Pro úplnost NSS dodává, že dne 16. 7. 2017 obdržel žádost stěžovatele o zproštění ustanoveného zástupce povinnosti zastupování v řízení o kasační stížnosti a o ustanovení nového právního zástupce. NSS k tomu uvádí, že dobrodiní spočívající v ustanovení advokáta je výjimečným institutem, jehož smyslem je umožnit účastníku řízení, který nemá dostatečné finanční prostředky, kvalifikované právní zastoupení za účelem zvýšení ochrany práv. Stěžovatel, kterému byl advokát ustanoven, nemůže poptávat další a další advokáty jen z důvodu své osobní nespokojenosti, ledaže předloží pádné argumenty svědčící o ztrátě důvěry mezi ním a advokátem. Žádné takové důvody však stěžovatel nepředložil, proto NSS žádosti nevyhověl.

IV. Závěr a náklady řízení

pokračování

[18] NSS neshledal v postupu žalovaného ani krajského soudu žádná pochybení. Proto zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 věta poslední s. ř. s. (výrok II.). K výroku I. tohoto rozsudku NSS uvádí, že návrh na zaplacení oprávněných nákladů na bydlení ve výši 86 625 Kč a úroků z prodlení odmítl podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s., jelikož soudní řád správní takovýto návrh vůbec nepřipouští. Soudy mají jen pravomoc rušit napadená správní rozhodnutí, nemohou však rozhodovat namísto správních orgánů. Právě o to se stěžovatel svým návrhem pokoušel.

[19] O náhradě nákladů řízení NSS rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému v řízení nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

[20] Stěžovatel byl v řízení před NSS zastoupen ustanoveným zástupcem. Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. platí v takovém případě odměnu advokáta včetně hotových výdajů stát. Podle § 7 bodu 3. a § 9 odst. 2 vyhlášky č. 177/1996 Sb. (advokátní tarif), s přihlédnutím k § 11 odst. 1 písm. a) a d) této vyhlášky, náleží advokátovi odměna za dva úkony právní služby (převzetí zastoupení a písemné podání ve věci samé) v částce 2 000 Kč a podle § 13 odst. 3 citované vyhlášky náhrada hotových výdajů v částce 600 Kč. Zástupce nedoložil, že je plátcem DPH. Zástupci tedy přísluší odměna ve výši 2 600 Kč, která mu bude zaplacena z účtu NSS do 30 dnů od právní moci rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. července 2017

Zdeněk Kühn
předseda senátu